

„Jednomu z těchto mých nepatrných...“

Texty na tento týden

L 4,16–19; Iz 61,1.2; Dt 15,11; Mt 19,16–22; L 19,1–10; Jb 29,12–16

Základní verš

„Tedy řekne král těm po pravici: ‚Pojďte, požehnaní mého Otce, ujměte se království, které je vám připraveno od založení světa.‘“ (Mt 25,34)

Bible často mluví o sirotcích, vdovách, cizincích a přistěhovalcích. Všichni tito lidé patří do skupiny těch, o nichž Ježíš mluvil jako o „nepatrných bratřích“ (Mt 25,40).

Kdo patří do této skupiny dnes? Cizinci byli v biblických dobách jednotlivci, kteří museli opustit svou vlast, často vinou války nebo hladomoru. Ekvivalentem by v naší době mohly být miliony uprchlíků, kteří se ocitli v nouzi vinou okolností, za které nemohou.

Sirotci jsou děti, které přišly o otce nebo matku kvůli válce, nehodě nebo nemoci. Do této skupiny by mohli patřit i ti, jejichž rodiče jsou ve vězení nebo jsou závislí na drogách a nemohou nebo se nechtějí o ně starat. Takové děti potřebují hodně pomoci a lásky, aby se alespoň částečně dokázaly vyrovnat s různými bolestmi a traumaty a podařilo se jim navzdory handicapu zvládnout svůj start do života.

Vdovy nebo vdovci přišli o své partnery z podobných důvodů, jako děti přicházejí o své rodiče. Mnozí z nich jsou hlavou neúplné rodiny a potřebují pomoc, jejíž část na sebe může převzít i církev.

Tento týden budeme uvažovat o tom, že jako správci Božích záležitostí nemáme na výběr. Chceme-li následovat Ježíšův příklad a být věrni jeho příkazům, pak pomoc potřebným není věc volby, ale naše povinnost.

Osnova lekce

Při studiu této lekce budeme věnovat pozornost Boží touze, aby jeho děti „zrcadlily“ jeho lásku tím, že budou prakticky pomáhat chudým a potřebným. V tom je nám příkladem nejen Ježíš, ale i řada biblických postav, které se v životě pevně držely dobrého Boha.

- L 4,16–21: Ježíšova služba potřebným (neděle)
- Lv 23,22; Dt 15,11: Starozákonní sociální zákony (pondělí)
- Mt 19,16–22: Neochota bohatého mladého muže (úterý)
- L 19,1–10: Zacheova ochota pomáhat potřebným (středa)
- Jb 29,12–16: Jóbova ochota pomáhat potřebným (čtvrtek)

ŽIVOT A SLUŽBA JEŽÍŠE KRISTA

¹⁶Přišel do Nazareta, kde vyrostl. Podle svého obyčejě vešel v sobotní den do synagogy a povstal, aby četl z Písma. ¹⁷Podali mu knihu proroka Izaiáše; otevřel ji a našel místo, kde je psáno: ¹⁸„Duch Hospodinův jest nade mnou; proto mne pomazal, abych přinesl chudým radostnou zvěst; poslal mne, abych vyhlásil zajatcům propuštění a slepým navrácení zraku, abych propustil zdeptané na svobodu, ¹⁹abych vyhlásil léto milosti Hospodinovy.“ ²⁰Pak zavřel knihu, dal ji sluhovi a posadil se; a oči všech v synagóze byly na něj upřeny. ²¹Promluvil k nim: „Dnes se splnilo toto Písmo, které jste právě slyšeli.“ (L 4,16–21)

Osobní studium

Na začátku své veřejné služby putoval Ježíš do Nazareta v oblasti Galileje. Bylo to město, kde vyrůstal. Místní lidé už slyšeli o jeho díle a zázracích. Ježíš podle svého zvyku navštívil sobotní bohoslužbu v místní synagoze. Nebyl místním rabínem, ale jako hosta ho požádali, aby přečetl text Písma. Sluha mu podal svitek proroka Izajáše a Ježíš přečetl text Iz 61,1,2.

Uvažuj o úvodním textu (L 4,16–21) a porovnej ho s verši Iz 61,1,2 (viz také L 7,18–23). Proč si podle tebe Ježíš vybral tyto konkrétní verše? Proč se obecně tyto verše z Izajáše považují za mesiášské? Co prozrazují o Mesiášově díle?

Náboženští vůdci zjevně přehlíželi ta proroctví, která mluvila o trpícím Mesiáši. Naopak, zaměřovali se jen na ta, která poukazovala na slávu jeho druhého příchodu (což by nám mělo sloužit jako připomínka toho, jak důležité je správně rozumět proroctvím). Výsledkem bylo, že

většina lidí věřila, že posláním Mesiáše je osvobodit Izrael od římské nadvlády. Už jen samotná představa, že Mesiášovo poslání by mělo nějak vycházet z textu Iz 61,1,2 musela způsobit nejen šok, ale také rozhořčení.

Chudými obvykle pohrdali téměř všichni – úředníci, výběrčí daní, obchodníci, dokonce i sousedé. Běžně panovalo přesvědčení, že chudoba je Boží kletbou a že za svůj nešťastný stav si mohou chudí sami. A proto se ve společnosti jen málokdo zajímal o chudé a jejich politováníhodnou situaci.

Ježíšovy projevy lásky a milosrdenství k chudým však patřily k největším důkazům jeho mesiášství. Je to vidět z odpovědi, kterou dal na otázku Jana Křtitele, zda je opravdu Mesiáš (viz Mt 11,1–6). „Jan Křtitel stejně jako Spasitelovi učedníci nepochopil podstatu Kristova království. Čekal, že Kristus usedne na Davidův trůn, ale čas plynul a Kristus si žádný nárok na královskou moc nečinil. Jana to velmi znepokojovalo. Byl zmaten.“ (DA 215; TV 134)

Aplikace

„Pravá a čistá zbožnost před Bohem a Otcem znamená pamatovat na vdovy a sirotky v jejich soužení a chránit se před poskvrnou světa“ (Jk 1,27). Jak nám tento verš pomáhá najít to nejdůležitější v našem životě víry?

BŮH SE STARÁ O CHUDÉ

Až budete sklízet obilí ve své zemi, nepožneš své pole až do okraje ani nebudeš po žni paběrkovat; zanecháš paběrky pro zchudlého a pro hosta. Já jsem Hospodin, váš Bůh. (Lv 23,22)

Potřebný ze země nevyumizí. Proto ti přikazuji: Ve své zemi ochotně otevřij ruku svému utištěnému a potřebnému bratru. (Dt 15,11)

Osobní studium

V Písmu nacházíme mnoho opatření, kterými chtěl Hospodin zabezpečit pomoc chudým, cizincům, vdovám a sirotkům. S prvními se setkáváme již pod horou Sínaj. „Po šest let budeš osévat svou zemi a sklízet z ní úrodu. Sedmého roku ji necháš ležet ladem. Nebudeš ji obdělávat, aby jedli ubožáci z tvého lidu, a co zbude, spase polní zvěř. Tak naložíš i se svou vinicí a se svým olivovím“ (Ex 23,10.11).

Uvažuj o úvodních textech (Lv 23,22 a Dt 15,11). Ať už je kontext těchto veršů jakkoli odlišný od našich dnešních životů, jaké zásady bychom z nich měli pochopit?

Obecně se rozumí, že „bratr“ se zde vztahuje na jiné Izraelce nebo spoluvěřící. Ačkoli jsou chudí, nemůžeme jimi pohrdat, protože v Božích očích mají „nepatrní bratři“ stejnou hodnotu a důstojnost jako ostatní. Žalmy dávají návod, jak bychom se k těm, kteří pomoc potřebují, měli chovat: „Dopomozte nuznému a sirotkovi k právu, poníženému a chudému zjednejte spravedlnost, pomozte vyváznout nuznému ubožáku, svévolným ho vytrhněte z rukou!“ (Ž 82,3.4) Tato pasáž

naznačuje, že naše angažovanost by měla zahrnovat víc než jen utišení hladu.

Některé texty obsahují zaslíbení těm, kteří pomáhají potřebným. „Kdo dává chudému, nebude mít nedostatek, ale kdo dělá, že nevidí, sklídí hojnost kleteb“ (Př 28,27). „Jestliže král soudí nuzné podle pravdy, jeho trůn bude upevněn provždy“ (Př 29,14). A král David poznamenal: „Blaze tomu, kdo má pochopení pro nuzného, Hospodin ho ve zlý den zachrání“ (Ž 41,2). Pomoc potřebným měla být vždy prioritou, i když se na ni často zapomínalo.

Na rozdíl od biblického poselství existovaly i různé jiné přístupy. Dokonce v nedávné době (například v Anglii) měl velký vliv takzvaný „sociální darwinismus“. Jeho zastánci byli přesvědčeni, že neexistuje žádný morální imperativ pomáhat chudým nebo nemocným. Řídili se pravidlem, že silní přežívají na úkor slabých. Pomoc potřebným byla považována za nesprávnou, dokonce škodlivou, protože pokud by přežili a bylo by jich více, jen by oslabili sociální strukturu národa jako celku. Jakkoli bylo kruté, takové uvažování bylo jen logickým vyústěním evolučního pohledu a až do absurdnosti aplikovaného narativu, který s sebou přinesl.

Aplikace

Jak by mělo evangelium ovlivnit to, jak přistupujeme ke každému člověku – bez ohledu na jeho původ, pohlaví, bohatství, společenské postavení, věk, národnost či vzdělání?

ROZHODNUTÍ BOHATÉHO MLADÍKA

¹⁶A hle, kdosi k němu přišel a zeptal se ho: „Mistře, co dobrého mám dělat, abych získal věčný život?“ ¹⁷On mu řekl: „Proč se mě ptáš na dobré? Jediný je dobrý! A chceš-li vejít do života, zachovávej přikázání.“ ¹⁸Otázal se ho: „Která?“ Ježíš odpověděl: „Nebudeš zabíjet, cizoložit, krást, křivě svědčit, ¹⁹cti otce a matku, miluj svého bližního jako sám sebe.“ ²⁰Mladík mu řekl: „To jsem všechno dodržoval! Co mi ještě schází?“ ²¹Ježíš mu odpověděl: „Chceš-li být dokonalý, jdi, prodej, co ti patří, rozdej chudým, a budeš mít poklad v nebi; pak přijď a následuj mne.“ ²²Když mladík uslyšel to slovo, smuten odešel, neboť měl mnoho majetku. (Mt 19,16–22)

Osobní studium

Příběh o bohatém mladém muži je tak důležitý, že ho nacházíme ve všech třech synoptických evangeliích: Mt 19,16–22; Mk 10,17–22 a L 18,18–23. O muži toho nevíme mnoho, ale na základě biblického záznamu víme, že byl mladý (Mt 19,20), bohatý (L 18,23) a že měl vysoké postavení (mohl být představeným synagogy, nebo dokonce členem rady; L 18,18). Kromě toho se aktivně zajímal o duchovní věci. Marek popisuje začátek jeho setkání s Ježíšem: „přiběhl k němu nějaký člověk a poklekl před ním“ (Mk 10,17). Z celého srdce toužil dozvědět se o věčném životě co nejvíc.

Co měl podle úvodních veršů Ježíš na mysli, když muži řekl: „Chceš-li být dokonalý, jdi, prodej, co ti patří, rozdej chudým, a budeš mít poklad v nebi; pak přijď a následuj mne“ (Mt 19,21)?

Ježíš většinu z nás nežádá, abychom prodali všechno, co máme, a peníze rozdali chudým. Právě peníze však musely být pro tohoto mladého muže tím, co mu bránilo posunout se v životě dál. A ačkoli se Ježíšova odpověď může zdát tvrdá, věděl, že tato cesta byla jedinou mladíkovou nadějí na záchranu.

Bible říká, že muž odešel smutný, protože byl velmi bohatý. Tato slova dokazují, že majetek měl v jeho životě až moc důležité místo. Dostal nabídku jistoty věčného života, dostal nabídku Ježíše následovat (slova „přijď a následuj mne“ Ježíš použil při povolání dvanácti učedníků). S tímto mladíkem se však už nikde v Písmu nesetkáme. Věčnost vyměnil za pozemský majetek.

Jaký tragický kompromis! Jaký smutný příklad neochoty „odložit uspokojení“, o kterém jsme hovořili v předchozí lekci. Volba, pro kterou se rozhodl bohatý muž, byla velmi zrádná. Bez ohledu na to, jakého materiálního bohatství můžeme nabýt, dříve či později všichni zemřeme a bude rozhodnuto o našem věčném osudu. To, jak bohatých lidí už zjistilo, že majetek jim nedává klid a štěstí, o kterém snili. Zdá se, že v mnoha případech se stal pravý opak. Příliš mnoho životopisů obsahuje zmínku o tom, jak nešťastní byli mnozí velmi bohatí lidé. Jedno z nejlepších zobrazení toho, jak neuspokojivé může být bohatství samo o sobě, se nachází v knize Kazatel. Ať už si z příběhu vezmeme jakékoli další poučení, jedno je jasné: za peníze si klid a štěstí nekoupíme.

Aplikace

„Nebot kdo by chtěl zachránit svůj život, ten o něj přijde; kdo však přijde o život pro mne a pro evangelium, zachrání jej. Co prospěje člověku, získá-li celý svět, ale ztratí svůj život? Zač by mohl člověk získat zpět svůj život?“ (Mk 8,35–37). Co to znamená ztratit život pro Ježíše a pro evangelium?

ZACHEOVO ROZHODNUTÍ

¹Ježíš vešel do Jericha a procházel jím. ²Tam byl muž jménem Zacheus, vrchní celník a veliký boháč; ³toužil uvidět Ježíše, aby poznal, kdo to je, ale poněvadž byl malé postavy, nemohl ho pro zástup spatřit. ⁴Běžel proto napřed a vylezl na moruš, aby ho uviděl, neboť tudy měl jít. ⁵Když Ježíš přišel k tomu místu, pohlédl vzhůru a řekl: „Zachee, pojď rychle dolů, neboť dnes musím zůstat v tvém domě.“ ⁶On rychle slezl a s radostí jej přijal. ⁷Všichni, kdo to viděli, reptali: „On je hostem u hříšného člověka!“ ⁸Zacheus se zastavil a řekl Pánu: „Polovinu svého jmění, Pane, dávám chudým, a jestliže jsem někoho ošidil, nahradím mu to čtyřnásobně.“ ⁹Ježíš mu řekl: „Dnes přišlo spasení do tohoto domu; vždyť je to také syn Abrahamův.“ ¹⁰Neboť Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo.“ (L 19,1–10)

Osobní studium

Zacheus byl bohatý žid, který si vydělával jako výběřčí daní a poplatků pro nenáviděné Římany. Zachea jeho okolí nenávidělo a pokládalo za „hříšníka“. Výběr daní byl totiž dobrým byznysem – mnoho peněz končílo v kapse výběřčího.

Zacheus žil v Jerichu, které se nacházelo na frekventované obchodní cestě. Setkání Zachea a Ježíše nebylo náhodné. V Zacheovi se zřejmě pohnulo svědomí a zatoužil učinit ve svém životě změnu. Doslechl se o Ježíši a chtěl ho vidět. Ježíš na své poslední cestě do Jeruzaléma potřeboval přejít z Galileje přes Jericho a zřejmě se rozneslo, že tam tudy zrovna ten den půjde. První Kristova slova adresovaná Zacheovi odhalila, že Ježíš o něm věděl všechno ještě dříve, než vstoupil do města.

Uvažuj o úvodním textu (L 19,1–10). Porovnej, jak dopadlo setkání s Ježíšem pro bohatého muže a pro Zachea. V čem byly tyto dvě události podobné, v čem se naopak lišily?

Zacheus a mladík měli mnoho společného. Oba byli bohatí, oba se velice chtěli setkat s Ježíšem a oba chtěli získat věčný život.

Všimněme si, že když Zacheus řekl, že chudým rozdá „polovinu svého jmění“ (L 19,8), Ježíš přijal toto gesto jako vyjádření skutečné zkušenosti obrácení. Neřekl mu: „Podívej, chlapče, platí to, co vždy – buď všechno, nebo nic. Polovina tě nezachrání.“ Proč? S největší pravděpodobností proto, že ačkoli Zacheovi se jeho bohatství určitě líbilo, pro bohatého mládence byly peníze „bohem“. I když nevíme, co přesně mu Ježíš řekl, samotný Zacheus mluví o rozdávání peněz chudým jako první. V případě bohatého mládence to byl Ježíš, kdo musel velmi konkrétně mladého muže vyzvat, aby se všeho vzdal, nechce-li skončit špatně. Přestože si Zacheus jako každý bohatý člověk musel dávat pozor na nebezpečí bohatství, zdá se, že mu nepodleh tak jako bohatý mládenec.

„Když bohatý mladík odešel od Ježíše, Mistr prohlásil: ‚Jak těžko vejdu do Božího království ti, kdo mají bohatství!‘ Učedníci to zarazilo. Říkali si: ‚Kdo tedy může být spasen?‘ (Mk 10,23.26). Nyní se mohli přesvědčit, že měl Kristus pravdu. ‚Nemožné u lidí je u Boha možné‘ (L 18,27). Viděli, jak může bohatý člověk z Boží milosti vejít do Božího království.“ (DA 555; TV 351)

Aplikace

Zacheovo rozhodnutí prodat polovinu majetku a rozdat ho chudým bylo výsledkem jeho obrácení a pochopení Boží milosti. Jak ovlivňuje Boží milost tvůj život? Jaká rozhodnutí děláš jako reakci na milost, která je každé ráno znovu obnovena (Pl 3,23)?

„ZDALIPAK SIS VŠIML MÉHO SLUŽEBNÍKA JÓBA?“

¹²Že jsem utištěného zachránil, když volal o pomoc, i sirotka, který neměl, kdo by mu pomohl. ¹³Žehnáni hynoucího se snášelo na mne a srdce vdovy jsem pohnul k plesání. ¹⁴Oblékal jsem spravedlnost, to byl můj oděv; jak říza a turban bylo mi právo. ¹⁵Slepému jsem byl okem a kulhavému nohou, ¹⁶ubožákům jsem byl otcem, spor neznámých jsem rozsuzoval... (Jb 29,12–16)

Osobní studium

Bůh charakterizuje Jóba jako bezúhonného, přímého, vyhýbajícího se zlu a majícího bázeň před Hospodinem. „Nemá na zemi sobě rovného“ (Jb 1,8).

Dokonce i poté, co Jób čelil jedné katastrofě za druhou, Bůh zopakoval to, co o Jóbovi řekl dříve. A přidal k tomu ještě něco – zhodnotil satanovu aktivitu: „Nemá na zemi sobě rovného. Je to muž bezúhonný a přímý, bojí se Boha a vystříhá se zlého. Ve své bezúhonnosti setrvává dosud, ačkoli jsi mě proti němu podnítil, abych ho bezdůvodně mořil“ (Jb 2,3).

Písmo přináší působivý pohled na Jóbův dokonalost a upřímnost. Trpící muž odmítá opustit Boha navzdory všemu, co se stalo, i přesto, že se to může zdát jako jedna z možností (Jb 2,9). Kniha však odhaluje i dal-

ší aspekt Jóbůva života předtím, než došlo v jeho životě k tragickým událostem.

Uvažuj o úvodním textu (Jb 29,12–16). Co se z tohoto textu dozvídáme o Jóbově charakteru?

Snad nejvýstižnější jsou zde Jóbůva slova – „spor neznámých jsem rozsuzoval“ (Jb 29,16). Jób se nestaral jen o svou rodinu ani se ve své dobročinnosti nezaměřil jen na lidi, které znal. Byl proaktivní ve vyhledávání potřeb lidí a snažil se pomoci i neznámým.

„Nečekejte, až vás [chudí] upozorní, že něco potřebují. Jednejte jako Jób. Pokud o něčem nevěděl dost, sám si to vyhledal. Vydejte se na průzkumnou cestu a zjistěte, co kdo potřebuje a jak by se mu nejlépe dalo pomoci.“ (5T 151) Toto je způsob, jak bychom měli zacházet s penězi i jinými zdroji, které máme z Boží milosti svěřeny. Mnoho věřících to ale tak dnes nedělá.

Aplikace

Přečti si text Iz 58,6–8. Jak můžeš tato slova zapsaná před mnoha lety aplikovat dnes do svého života?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Až přijde Syn člověka ve své slávě a všichni andělé s ním, posadí se na trůnu své slávy; a budou před něho shromážděny všechny národy. I oddělí jedny od druhých.“ (Mt 25,31.32) Těmito slovy popsal Kristus na Olivové hoře učedníkům velký den soudu. Při rozhodování bude záležet na jediné věci. Lidé, kteří se před ním shromáždí, budou rozděleni do dvou skupin. Jejich věčný osud bude záviset na tom, co udělali nebo neudělali pro chudé a trpící, tedy vlastně pro Krista.“ (DA 637; TV 408)

„Vždy, když otevíráte dveře Kristovým chudým a trpícím, přijímáte neviditelné anděly. Vítáte nebeské bytosti a ony vnášejí do vašeho domu svatou radost a pokoj. Z jejich úst se nesou chvalozpěvy, jejichž ozvěna je slyšet až v nebi. Každý milosrdný skutek tam zní jako hudba. Všechny, kdo nezištně pracují v Božím díle, považuje nebeský Otec za své nejvzácnější poklady.“ (DA 639; TV 409)

Otázky k rozhovoru

1. „Potřebný ze země nevyumizí...“ (Dt 15,11). Tato tisíce let stará slova stále platí. Jak jim máme rozumět dnes? Někteří používají tato slova jako omluvu, že nepomáhají chudým a potřebným. Říkají: „Bůh řekl, že potřební lidé budou vždy mezi námi, takže tomu tak bude a my na tom nic nezměníme.“ V čem spočívá omyl takového uvažování?
2. Apoštol Pavel napsal mladému Timoteovi: „Těm, kteří jsou bohatí v tomto věku, přikazuj, ať nejsou pyšní a nedoufají v nejisté bohatství, nýbrž v Boha, který nás štedře opatřuje vším, co potřebujeme; napomínej je, ať konají dobro a jsou bohatí v dobrých skutcích, štedří, dobročinní, a tak ať si střežují dobrý základ pro budoucnost, aby obdrželi pravý život“ (1Tm 6,17–19). Všimněte si, v čem podle apoštola spočívá nebezpečí: místo důvěry v živého Boha vkládat důvěru do vlastního bohatství. Proč jsou bohatí v takovém nebezpečí, i když vědí, že ani všechny peníze světa je nakonec neudrží při životě? Proč si všichni musíme dávat pozor, abychom ve věcech spásy, věčnosti a životního nasměrování nedůvěřovali nikomu a ničemu jinému než živému Bohu?